

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญของสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากปัญหาการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TopSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่ประกันคุณภาพการศึกษาโดยการบริหารรูปแบบ TopSTAR ในปีการศึกษา 2548 ทั้งหมด 39 แห่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 950 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้ตารางเลขสุ่ม จำนวน 274 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 1 ชุด คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TOPSTAR ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตอนที่ 2 มี 2 ส่วนๆ ที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TOPSTAR จำนวน 55 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงมาก เป็นจริงปานกลาง เป็นจริงน้อย เป็นจริงน้อยที่สุด นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หาค่า IOC หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คนแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากคณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
2. ส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนโดยการส่งทางผู้บริหารผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในวันประชุมประจำเดือนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ใช้วิธีทวงถามทางโทรศัพท์และไปปรับคืนด้วยตนเอง โดยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.35 แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบตามที่ต้องการแล้วผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการสำรวจรายการ โดยการนำมาหาค่าร้อยละแต่ละรายการ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TopSTAR ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่าโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมรายด้านและรายข้อ เพื่อต้องการระดับความคิดเห็นแล้วนำไปแปรผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ ของวัน เดชพิชัย

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการบริหารตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการบริหารตรงตามความเป็นจริงมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการบริหารตรงตามความเป็นจริงปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการบริหารตรงตามความเป็นจริงน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าการบริหารตรงตามความเป็นจริงน้อยที่สุด

4. นำข้อมูลคำถามปลายเปิดซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้รูปแบบ TopSTAR ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มาวิเคราะห์แยกแยะแล้วจัดลำดับความถี่ อภิปรายผลโดยการบรรยายประกอบความคิดเห็น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นครูและผู้บริหาร (ที่ระดับร้อยละ 84.1 และ 15.9) ตามลำดับ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ที่ระดับร้อยละ 76.5) ที่เหลือมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีและระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ที่ระดับร้อยละ 23.1 และ ร้อยละ 0.4) ตามลำดับ ครูและผู้บริหารเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ที่ระดับร้อยละ 58.3 และร้อยละ 41.7) ส่วนประสบการณ์ในการทำงานพบว่าตั้งแต่อายุ 41 - 50 ปีมากที่สุด (ที่

ระดับร้อยละ 58.0) รองลงมาเป็นอายุระหว่าง 51-60 31-40 และ 21-30 ปีโดย (ที่ระดับร้อยละ 26.4 ร้อยละ 14.8 และ ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ ToPSTAR ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ได้มีการวิเคราะห์ผลโดยรวมและรายด้านดังนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ ToPSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมเห็นว่าตรงตามความเป็นจริงมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นในด้านมุมมองภาพการประกันคุณภาพตลอดแนวตรงกับความเป็นจริงสูงสุดระดับมากและเห็นว่าด้านด้านการวางแผนและรองลงมาคือการทำนาคยุทธศาสตร์เป็นจริงสูงสุดระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19 และ 4.16) ด้านการรายงานผลสะท้อนระบบคุณภาพของระบบตรงกับความเป็นจริงต่ำสุดระดับมาก และด้านการประเมินทบทวนและตรวจสอบตรงกับความเป็นจริงต่ำสุดระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.97 เท่ากัน) ตามลำดับ

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ ToPSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ ToPSTAR สถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ระหว่างครูและผู้บริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดโครงสร้างและด้านการรายงานผลสะท้อนระบบคุณภาพของระบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลนำเสนอตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ ToPSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมเห็นว่าตรงตามความเป็นจริงระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นในด้านมุมมองภาพการประกันคุณภาพตลอดแนวตรงกับความเป็นจริงสูงสุดระดับมากและด้านการจัดโครงสร้างตรงกับความเป็นจริงสูงสุดระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.13 และ 4.48) ด้านการรายงานผลสะท้อนระบบคุณภาพของระบบมีความคิดเห็นตรงกับความเป็นจริงต่ำสุดระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 3.76)

ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นผลของการนำระบบการบริหารแบบ ToPSTAR มาใช้ในช่วงแรกซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการประกันคุณภาพการศึกษาคือครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับระบบบริหารการศึกษาที่ชัดเจนมีคุณภาพมาตรฐานตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดไว้โดยพัฒนาจากคุณภาพของสถานศึกษาด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 2) ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องจึงต้องมีบทบาทแตกต่างกันออกไปตามภาระหน้าที่เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน การบริหารมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ปราโมทย์ เทพไทย (2545 : บทคัดย่อ) พบว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอ่างทองมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก นิวัลชัย โคตรพัฒน์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนคติต่อการบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านกระบวนการบริหารและปัจจัยการบริหารข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามสีบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามสีบ จังหวัดอุบลราชธานี มีทัศนคติต่อการบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านกระบวนการบริหารและปัจจัยการบริหารอยู่ในระดับมาก เมธี แดงจันทิก (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นในการประเมินตนเองของครูอาจารย์ต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าความคิดเห็นในการประเมินตนเองของครูอาจารย์ต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก สุภาพร กิตินันท์ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ส้าราญ สุขสุวรรณ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีพบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

เมื่อศึกษารายด้านพบว่าด้านการมองภาพการประกันคุณภาพตลอดแนวตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2546 : 3) ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งแบบอเมริกันและแบบอังกฤษ พบว่ามีการดำเนินงานตลอดแนว 6 ด้าน คือ การทบทวนตรวจสอบตนเอง การศึกษาเกณฑ์การประเมินและกำหนดมาตรฐานโรงเรียนนานาชาติ มีการกำหนดแผนการทำงานและโครงสร้าง และแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการดำเนินงานในระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน วางแผนการประเมินของระบบประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการประเมินตามรูปแบบที่วางไว้

วิชัย ตรีเล็ก (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่งทางราชการ อายุ และวุฒิทางการศึกษา แต่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศและอายุการรับราชการ เมธี แดงจันทิก (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของครู อาจารย์ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ต่อความพร้อมรับการประเมินภายนอก ระหว่างโรงเรียนที่พร้อมรับการประเมินภายนอกกับโรงเรียนที่ไม่พร้อมรับการประเมินภายนอก พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งด้านอยู่ในระดับมาก สุภาพร กิตินันท์ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในภาพรวมทุกด้านในระดับมากที่สุด

ด้านการประเมินทบทวนและตรวจสอบตรงกับความเป็นจริงต่ำสุดระดับมากที่สุดสอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ หันจันทร์ (2546 : 3) ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนนานาชาติในกรุงเทพมหานครทั้งแบบอเมริกันและแบบอังกฤษ พบว่าโรงเรียนนานาชาติแบบอเมริกันมีการทบทวนและตรวจสอบอยู่ในระดับมาก เมธี แดงจันทิก (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของครู อาจารย์ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ต่อความพร้อมรับการประเมินภายนอก ระหว่างโรงเรียนที่พร้อมรับการประเมินภายนอกกับโรงเรียนที่ไม่พร้อมรับการประเมินภายนอกพบว่าการทบทวนและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่มีความพร้อมอยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมาก

2. มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบ TopSTAR ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR สถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ระหว่างครูและผู้บริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย ตรีเล็ก (2542 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้บริหารและครูที่มีเพศและอายุราชการต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบ ISO 9000 ไม่แตกต่างกัน สุภาพร กิตินันท์ (2549 : บทคัดย่อ) พบว่าความคิดเห็นของครูและผู้บริหารต่อการประกันคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ในพระราชบัญญัติการ

ศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน บำรุง เสือนาราง (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารและครูมีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน จตุพร ขวัญแก้ว (2546 : บทคัดย่อ) พบว่าครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกัน และครูและผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ก็มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดโครงสร้างและด้านการรายงานผลสะท้อนระบบคุณภาพของระบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และประวิต เอราวรณ (2547 : บทคัดย่อ) พบว่าองค์ความรู้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยแนวคิดสำคัญ 3 ประการคือ แนวคิดเชิงระบบ แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ และการเรียนรู้โดยการทำงานเป็นทีม ผลการพัฒนาระบบคุณภาพในโรงเรียนก่อนเข้าสู่โครงการยังไม่เข้าใจในทัศนคติการประกันคุณภาพที่ชัดเจน การเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนคือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตวิถีปฏิบัติจากการประกันคุณภาพเพื่อรองรับการประเมินมาเป็นการพัฒนาระบบการทำงานที่มีคุณภาพที่ยั่งยืน ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ทำให้การพัฒนาของโรงเรียนแตกต่างกันคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ขนาดและความพร้อมของโรงเรียน โอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่น และมีผู้นำพาการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกโรงเรียน ผลการเรียนรู้ในเครือข่ายโรงเรียนการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้เกิดขึ้น 3 ระดับ คือระดับบุคคล ระดับทีมงาน และระดับองค์การ

ผลการวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันนี้สถานศึกษาต้องได้รับการประเมินและรับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ดังนั้นครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจนจึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) พบว่าปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย
2. เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปพบว่าครูและผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งเป็นระดับเดียวกันทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพตามรูปแบบ TopSTAR ไม่แตกต่างกัน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ได้นำแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR มาใช้กับโรงเรียนต่างๆ ในช่วงเวลาเดียวกันจึงเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับการบริหารการศึกษาซึ่งครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ในเรื่องดังกล่าวในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันและพร้อมๆ กันจึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในระดับเดียวกันทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อระบบนี้ไม่แตกต่างกัน

4. จากพฤติกรรมการสอนของครูในปัจจุบันใช้กระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิไล แสงเหมือนขวัญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาการประกันคุณภาพแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนพบว่าหลังดำเนินโครงการมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการ เนื่องจากทุกโรงเรียนมีความมุ่งมั่นพยายามปรับปรุงงานไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ร่วมกัน ด้านนักเรียนประทับใจการสอนของครูพบว่า ส่วนใหญ่ประทับใจคุณลักษณะของครูคือครูใจดี มีความเป็นกันเอง ใจเย็น เอาใจใส่นักเรียนรู้สึกอบอุ่นใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัย การสอนของครูส่วนใหญ่มีกิจกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านผู้เรียนรักการอ่าน หลังดำเนินโครงการสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การมีส่วนร่วมของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ความพึงพอใจในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดี

5. ครูและผู้บริหารต้องผลักดันทำหน้าที่ต่างๆ ในที่มงานตามโครงสร้างการทำงานเป็นที่จึงทำให้ครูและผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างของระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR เหมือนๆ กันเพราะในแต่ละหน้าที่จะต้องผลักดันเปลี่ยนกันทำงาน

6. จากผลการศึกษาด้วยคำถามปลายเปิดพบว่า ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นด้านต่างๆ คือด้านการมองภาพการประกันคุณภาพตลอดแนว ครูยังมีการกิจซ้ำซ้อนมีส่วนเหมือนและแตกต่างกันที่กำกวม ควรมีการประเมินภายในอย่างสม่ำเสมอ ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจระบบ TopSTAR ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนและการกำหนดยุทธศาสตร์เห็นว่า เพื่อเป็นการแก้ปัญหา ปรับปรุงหรือกำจัดจุดอ่อนของการศึกษาให้หมดไปเป็นการพัฒนาให้เด่นขึ้น พัฒนาสิ่งที่ดีอยู่แล้วให้เด่นยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อสถานศึกษา ชุมชนให้มีความก้าวหน้า ทันสมัย เข้าสู่มาตรฐานสากลได้ ควรมีการประชุมชี้แจงตามโครงสร้างของโรงเรียน จัดกิจกรรมต่างๆ เข้าสู่ระบบ กำหนดรายละเอียดของระบบโดยมีแผนและโครงการรองรับ ควรนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุง การจัดโครงสร้างระบบต่างๆ ในโรงเรียน เห็นว่าส่วนใหญ่โครงสร้างของโรงเรียนต่างๆ ชัดเจนอยู่แล้วเพียงแต่ให้มีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ควรปฏิบัติตามแนวโรงเรียนนิติบุคคล ควรมีการวางระบบและจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ชัดเจน และมีการประเมินตามมาตรฐานของระบบ การทำงานเป็นที่เห็นว่าที่มงานควรร่วมมือกันวางแผนและร่วมปรับปรุงพัฒนาระบบ ควรกำหนดที่มงานที่มีภาระงานตามโครงสร้างในระบบเดียวกัน ผลักดันให้ผู้ที่ยังไม่เข้าใจภาระงานในที่มให้พัฒนามากขึ้น การประเมินทบทวนและตรวจสอบ เห็นว่าการประเมินควรมีรูปแบบและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ชัดเจนโดยใช้เครื่องมือที่ทันสมัย บางโรงเรียนยังขาดการประเมินที่เป็นระบบและไม่ได้ทบทวนตรวจสอบผลการประเมิน ควรมีการกำหนดกรอบ เป้าหมาย ขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรายงานผลสะท้อนระบบคุณภาพของระบบ เห็นว่า ยังขาดการรายงานผลสะท้อนตามสภาพความเป็นจริง ขาดการจัดทำข้อมูลที่เป็นระบบทำให้การรายงานผลไม่ชัดเจน

7. การประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR มีรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนเป็นขั้นตอนตามทฤษฎีการประกันคุณภาพการ

ศึกษาซึ่งกรมวิชาการ (2541 : 20-21) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในมีระบบหรือกระบวนการ เช่นเดียวกับการบริหารงานอย่างมีคุณภาพคือวงจร PDCA ซึ่งการประกันคุณภาพภายในจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องคำนึงถึง ผู้บริหารต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันทำงานเป็นทีมโดยทุกคนต้องให้ความร่วมมือกันโดยมีการติดตามกำกับดูแล อย่างเป็นระบบซึ่งควรมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การเตรียมการ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากที่สุดดังนั้นในการประกันคุณภาพการศึกษาควรมีการเตรียมการในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ขั้นนี้เป็นการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกันเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่ปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันไปคนละทิศคนละทาง และไม่มีทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะทำให้สำเร็จได้ยาก ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องปรับความคิดของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อนโดยรูปแบบที่ควรใช้ ได้แก่ การจัดการประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในโดยใช้วิทยากรของสถานศึกษาเองหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอกโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมเพรียงกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report)

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพงานนั้นเพื่อหลอมรวมกับภารกิจที่เป็นกิจวัตรประจำ

2 ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นดังนี้

2.1 การวางแผน เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการสำหรับแผนต่างๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการ

จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ เป็นต้น

2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากร ายกลุ่ม ายหมวด และให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพประเมิน

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลผลแล้วนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

3. ขั้นตอนการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

การประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหารรูปแบบ TopSTAR มีระบบต่างๆ สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพคือ การวางแผน (Planning)สถาบันพัฒนาและวิจัยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2548:14) โดยการพัฒนาระบบแต่ละระบบให้มีคุณภาพและดำรงรักษาหรือปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของระบบเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ระบบหลักในโรงเรียน บริหารระบบคุณภาพ ตามวงจร PDCA ดำเนินงานตามแผน วิเคราะห์ระบบต่างๆ ในโรงเรียน กำหนดยุทธศาสตร์ การวางระบบ (System) มีแนวทางในการปฏิบัติ คือ วางแผนปฏิบัติการ วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของระบบ กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การทำงานเป็นทีม (Team) การประเมินทบทวน (Assessment) การรายงานผลสะท้อนระดับคุณภาพของระบบ (Reflection) ซึ่งทำให้ผลการวิจัยความคิดเห็นของครูและผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ควรมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นด้วยการใช้แนวคิดระบบการบริหารสถานศึกษา

ตามรูปแบบ TopSTAR เพราะผลการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบนี้ค่าเฉลี่ยในระดับมาก

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ควรนำแนวคิดระบบการบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR ไปใช้ในการบริหารโรงเรียนอื่นๆ เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสูงขึ้น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ควรนำผลจากการวิจัยไปใช้ในการดำเนินโครงการจัดอบรมหรือศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจากการใช้ระบบการบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR แล้วให้กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ยังไม่ได้ใช้ระบบเพื่อนำระบบไปใช้และพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนต่อไป

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ควรมีการสร้างแรงจูงใจหรือเสริมกำลังใจให้กับโรงเรียนที่ใช้ระบบบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR แล้วประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาเพราะจะทำให้คุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่สูงขึ้น

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ควรคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้ระบบการบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR แล้วประสบผลสำเร็จเป็นผู้เชี่ยวชาญให้การแนะนำแก่โรงเรียนที่ยังไม่เข้าใจระบบและสามารถนำระบบไปใช้ได้

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคใต้และในประเทศไทยควรนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR ไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดระบบการบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR ไปใช้ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่

2. ควรมีการศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดระบบบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3. ควรมีการศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดระบบบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

4. ควรมีการศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดระบบบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR ที่ส่งผลต่อการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียน

5. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดระบบบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ด้วย

6. ควรมีการศึกษากำหนดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดระบบบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบ TopSTAR เป็นรายการนี้โรงเรียนที่ใช้ระบบนี้